

עפ"ת 62721/09/14 - מאג'ד עודה נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 62721-09-14 עודה נ' מדינת ישראל
בפני כב' השופט אמיר טובי
המערער מאג'ד עודה
נגד מדינת ישראל
המשיבה

פסק דין

מהות ההליך

1. מדובר בערעור על פסק דינו של בית משפט לתעבורה בחיפה (כב' השופט ש' בנג'ו) מיום 14.7.2014 בתת"ע 191-07-14 ועל החלטתו מיום 31.8.2014 לדחות את בקשת המערער לביטול פסק הדין.
2. ביום 14.6.2014 נתפס המערער כשהוא נוהג ברכב בשעה 2:40 לפנות בוקר בשכרות, כשבדגימת אויר נשוף נמצא אצלו ריכוז אלכוהול של 340 מ"ג בליטר אויר נשוף. בנוסף, נהג המערער במועד הנ"ל כשתוקף רישיון הנהיגה שלו פקע ביום 2.2.2009. המערער זומן להתייצב לדין ביום 14.7.2014.
3. במועד הדיון לא התייצב המערער ועל כן נידון בהעדרו והושת עליו עונש של 30 חודשי פסילה בפועל, קנס בסך 2,500 ₪ ופסילה על תנאי.
4. ביום 5.8.2014 הגיש המערער בקשה לביטול פסק הדין, בה נטען כי סבתו הלכה לעולמה ביום 7.7.2014 וכי עקב האבל בו היה שרוי, שכח את מועד הדיון. המשיבה התנגדה לביטול פסק הדין ובהחלטתו מיום 31.8.2014 דחה בית משפט קמא את הבקשה בציינו כי פסק הדין ניתן שבוע לאחר מועד הפטירה וכי היה בידי המערער די זמן להודיע לביהמ"ש ולבקש דחיית הדיון. עוד נאמר כי שכחה, בלבול וכיוצ"ב אינם עילה לביטול פסק דין בייחוד שעה שלא הוכח חשש לעיוות דין.

טענות הצדדים

5. לטענת המערער שגה בית משפט קמא שעה שהרשיעו שלא בנוכחותו והטיל עליו עונש כבד וטעה משלא קיבל את בקשתו לביטול פסק הדין שניתן בהעדר. לדברי המערער הוא אינו מודה בעובדות כתב האישום ודחיית בקשתו לביטול פסק הדין סוגרת בפניו את האפשרות להוכיח טענותיו. לעניין העונש

עמוד 1

נטען כי כתבי אישום בגין ריכוז של אלכוהול ברמה כפי שנדגמה אצל המערער מסתיימים בהסדר הכולל פסילה לתקופה של פחות מ 12 חודשים. מכאן שהטלת פסילה למשך 30 חודשים מהווה עיוות דין המצדיק ביטול פסק הדין.

6. המשיבה טענה מצדה כי דין הערעור להידחות בהפנותה לכך שהמערער לא התייצב בתאריך הדיון ולא שלח איש מטעמו, לכן בצדק נשפט בהעדרו. לגבי הבקשה לביטול פסק הדין נאמר כי היה על המערער להוכיח כי היתה הצדקה להיעדרותו או לפרט טענות הגנה בצירוף תצהיר ואסמכתאות באופן שיבסס טענה לעיוות דין. נטל ההוכחה בהקשר זה מוטל על המערער. לשיטת המשיבה, העונש שהוטל היה סביר ומאוזן בשים לב לכך שלא מדובר רק בנהיגה בשכרות אלא במי שנהג ברכב כשרישיון הנהיגה שלו פקע לפני חמש שנים.

דין והכרעה

7. סעיף 130(ח) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב - 1982 מורה בין היתר כי מקום בו נגזר דינו של הנאשם בחטא או בעוון שלא בפניו, רשאי בית המשפט, על פי בקשת הנידון, לבטל את הדין לרבות את הכרעת הדין וגזר הדין אם ניתנו בהעדרו, אם נוכח שהיתה סיבה מוצדקת לאי התייצבותו או אם ראה שהדבר דרוש כדי למנוע עיוות דין.

8. ההסבר שניתן מפי המערער לפשר העדרו מן הדיון בפני בית משפט קמא אינו מצדיק ביטול פסק הדין. סבתו של המערער נפטרה שבוע לפני הדיון. פרק זמן זה היה בו די והותר על מנת לאפשר למערער או לבא כוחו לפנות בבקשה מתאימה לבית המשפט. בבקשתו שהונחה בפני בית משפט קמא וכן בערעור שבפניו טען המערער כי נעדר מן הדיון בשל שכחה מחמת האבל בו היה נתון. עם כל הצער על מות סבתו של המערער, בשים לב לפרק הזמן שחלף עד לדיון ולעובדה כי היעדרותו נבעה משכחה, אין מקום לקבוע כי היתה סיבה מוצדקת להיעדרות.

באשר לעיוות דין שעשוי להקים עילה לביטול פסק הדין, לא מצאתי כי במקרה דידן מתקיים חשש מעין זה. בבקשתו לביטול פסק הדין, שהוגשה לבית משפט קמא נמנע המערער מלפרט כיצד הותרת פסק הדין על כנו עלולה להביא לעיוות דין. לבד מהטענה כי הושת עליו עונש כבד וכי המערער אינו מודה באישום, לא הוצג כל פירוט לגבי טענות ההגנה שבפיו, שיש בהן כדי להדוף את כתב האישום מפניו. ודוק - כבר נקבע כי אין די בכפירה כדי להיעתר לבקשה לביטול פסק דין שניתן בהעדר (רע"פ 1773/04 אלעבורה נ' מדינת ישראל (23.2.2004)).

יפים לענייננו דברי הנשיא שמגר בר"ע 418/85 פרץ רוקינשטיין נ' מדינת ישראל, פ"ד לט(3) 279 בקבעו:

"... מקרי אי-התייצבות הם רבים מדי, מכדי שטענת השכחה כפשוטה תהפוך לעילה מספקת לביטולו של פסק הדין, שניתן בהעדרו של הנאשם עקב אי-התייצבותו.

סניגורו המלומד של המבקש, עו"ד מאיר בן-דור, טען בפנינו, כי בכך נשללת מהמבקש זכות יסודית, והיא הזכות שיהיה לו, כדבריו, יומו בבית המשפט. זכותו של הנאשם ליומו בבית המשפט שרירה וקיימת, אך איני סבור כי קופחה במקרה דנן, מאחר והיא אינה זכות אבסולוטית, ויכול שהתנהגותו של הנאשם תותיר את בית המשפט ללא ברירה ויצטרכו לדון בעניינו גם בהיעדרו, והמחוקק אף צפה מערכת נסיבות כאמור מראש. במה דברים אמורים: זכותו של הנאשם היא, כי יוזמן כדין וכי תינתן לו האפשרות להיות נוכח במשפט, במועד שנקבע, אם יבחר בכך. כידוע, יש לא מעטים מבין הנאשמים בעבירות תנועה, אשר בוחרים מעיקרא שלא להתייצב, בשל טעמים שונים, ואף זאת זכותם, אם הם מקיימים את התנאים שנקבעו בקשר לכך בחיקוקים הרלבנטיים; מכאן גם התפתחה השיטה של ברירת המשפט, הנוהגת עתה ואשר בנויה כל-כולה על קיום הדיון שלא בנוכחות הנאשם, אלא אם זה האחרון בוחר בכך מפורשות. משקיבל הנאשם את ההודעה על מועד המשפט, ניתנה לו בכך ההזדמנות הנאותה שיהיה לו, כדברי הסניגור המלומד, יומו בבית המשפט. אם שכח את מועד המשפט, אין לו אלא להלין על עצמו. השכחה אינה אלא אחת מן הצורות של חוסר תשומת הלב או של הרשלנות, וערכאות השיפוט אינן יכולות לאמץ מתכונת, הנותנת גושפנקא עקיפה לחוסר האכפתיות. מערכת המשפט חייבת לשאוף לכך, כי המשפטים יתנהלו כסדרם ובמועד שנקבע להם מעיקרא, וכי לא יתפתח או יתרחב הנוהג של דחיות מיותרות או של דיון כפול ללא צורך, שיש בהם כדי להעמיס על קופת הציבור בכלל ועל בתי המשפט בפרט עומס נוסף, שאין הם יכולים לעמוד בו ואשר גם אינו מוצדק לגוף הענין. מי ששכח, יישא בתוצאות שיכחתו ולא הציבור בכלל, ובתי המשפט בפרט, הם שיצטרכו ללכת עקב בצד אגודל אחרי מידת תשומת הלב, אותה מוכן פלוני לגייס במועד נתון לעניין ההליכים המשפטיים שנפתחו נגדו".

9. אשר לטענות המערער לגבי חומרת העונש, נראה לי כי בית משפט קמא החמיר עמו במידה המצדיקה קיצור תקופה הפסילה. אמנם ההלכה היא שערכאת הערעור לא תתערב בענישה אלא מקום בו ניכרת סטייה של ממש ממדיניות הענישה הראויה או אם מתקיימות נסיבות חריגות המצדיקות זאת (ראו לדוגמא: ע"פ 3931/13 באום נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (10.6.2014)). אלא שבעניינו דומה כי מתקיימת חריגה לחומרא בענישת המערער.

10. בהתחשב ברמת ריכוז האלכוהול שנמצאה אצל המערער, ראוי לדעתי להעמיד את תקופת הפסילה בפועל על 24 חודשים. תקופה זו עולה בקנה אחד עם רמת הענישה הנהוגה בכגון דא. זאת אף בהתחשב בעבירה הנוספת בה הורשע הנאשם שעניינה נהיגה כשתוקף רישיון הנהיגה שלו פקע.

לפיכך, אני מקבל את הערעור באופן שתקופת פסילת רישיון הנהיגה של המערער בפועל תעמוד על 24 חודשים. יתר רכיבי העונש שנקבעו על ידי בית משפט קמא יותרו על כנם.

ניתן היום, י"ג חשוון תשע"ה, 06 נובמבר 2014, בהעדר הצדדים.

